

ZAKON

O MINERALNIM ĐUBRIVIMA

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Predmet

1. Ovim zakonom uređuju se uslovi za sastav, kvalitet i označavanje mineralnih đubriva koja se stavljaju u promet, njihovu upotrebu, te nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog zakona i drugih propisa donesenih za primjenu ovog zakona.
2. Pored uslova utvrđenih ovim zakonom, za promet i upotrebu mineralnih đubriva, ukoliko sadrže materije koje posjeduju opasna svojstva, primjenjuju se propisi kojima se uređuju hemikalije.
3. Ukoliko mineralna đubriva sadrže, pored hranljivih materija, i fitofarmaceutska sredstva, za njihov promet i upotrebu primjenjuju se i propisi kojima se uređuju fitofarmaceutska sredstva.

Član 2.

Značenje pojedinih izraza

1. U smislu ovog zakona, pojedini izrazi imaju sljedeće značenje:
 - a) **Mineralna đubriva** su sva jedinjenja i materije, bez obzira na agregatno stanje, koja sadrže biljna hranjiva i dodaju se zemljištu ili biljkama radi poboljšanja rasta, povećanja prinosa, poboljšanja kvaliteta prinosa ili poboljšanja plodnosti zemljišta i proizvedena su industrijskim postupkom;
 - b) **Amonijum-nitratna đubriva** su mineralna đubriva, koja sadrže najmanje 28 posto azota u obliku amonijum -nitrata;
 - c) Biljna hranjiva (u daljem tekstu: hranjiva) su hemijski elementi potrebni biljkama za rast i razvoj (npr. azot, fosfor, kalijum, kalcijum, magnezijum, bor, bakar, željezo, i cink);
 - d) Promet je prodaja, odnosno davanje mineralnih đubriva u zemljište, odnosno u biljke.
 - e) Upotreba je svako unošenje mineralnih đubriva u zemljište, odnosno u biljke.
 - f) Nadležni organi, u smislu odredbi ovog zakona, su: Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja (u daljem tekstu: Uprava) i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt).

II - VRSTE MINERALNIH ĐUBRIVA

Član 3.

Vrste mineralnih đubriva

1. Mineralna đubriva se, u odnosu na sadržaj hranjiva, dijele na jednostavna i složena mineralna đubriva.
2. Jednostavna (jednokomponentna) mineralna đubriva sadrže samo jedno od sljedećih primarnih hranjiva:
 - a) azot,

- b) fosfor,
 - c) kalijum.
3. Složena (višekomponentna) mineralna đubriva u svom sastavu imaju dva primarna hranjiva.
4. Jednostavna i složena mineralna đubriva mogu u svom sastavu pored primarnih hranjiva imati i kalcijum, magnezijum i natrijum, kao i sekundarna hranjiva i bor, bakar, cink, kobalt, mangan, molibden i željezo, kao i mikroelemente.

III - PROMET MINERALNIM ĐUBRIVIMA

Član 4.

Uslovi za promet

1. Mineralna đubriva mogu biti u prometu ukoliko ispunjavaju propisane uslove u pogledu minimalnog kvaliteta, ukoliko su označena na propisan način i ukoliko pri ispravnoj upotrebi ne ugrožavaju plodnost zemljišta, zdravlje ljudi i životinja, i okoline.
2. Kvalitet mineralnih đubriva zavisi od sadržaja i količine hranjiva, sadržaja štetnih materija, veličine zrna, fizičkih osobina i sadržaja vlage.
3. Mineralna đubriva koja ispunjavaju strožije propisane uslove o kvalitetu, mogu se u prometu označiti oznakom "EC FERTILIZER".
4. Detaljnije uslove u pogledu kvaliteta koje moraju ispunjavati mineralna đubriva, propisuje Savjet ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Savjet ministara) na prijedlog Uprave, uz prethodno mišljenje nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 5.

Dozvola za promet

1. Proizvođač, odnosno uvoznik, mora prije stavljanja mineralnog đubriva u promet u Bosni i Hercegovini dobiti dozvolu od Uprave i nadležnih organa Brčko Distrikta.
2. Dozvola za promet nije potrebna, ako mineralno đubrivo ispunjava propisane uslove za oznaku "EC FERTILIZER" i označeno je tom oznakom.
3. Uprava propisuje obrazac dozvole iz stava 1, kao i obrazac zahtjeva za izdavanje dozvole.

Član 6

Sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole

1. Uz zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje u promet mineralnog đubriva potrebno je priložiti:
 - a) podatke o proizvođaču, odnosno uvozniku (firma i sjedište, dokaz o upisu djelatnosti u registar);
 - b) podatke o vrsti i trgovačkom nazivu mineralnog đubriva;
 - c) nalaz analize đubriva i mišljenje koje je izdao laboratorij, ovlašten za obavljanje analiza u Bosni i Hercegovini ili u državi članici Evrpske unije.

2. Ukoliko mineralno đubrivo ispunjava propisane uslove u pogledu minimalnog kvaliteta, nadležni organ izdaće rješenje kojim se dozvoljava promet sa mineralnim đubrivom.

Član 7.

Dodatni uslovi za promet sa amonijum-nitratnim đubrivima

1. Amonijum- nitratna đubriva koja se stavljaju u promet krajnjim korisnicima moraju biti zapakovana.
2. Amonijum-nitratna đubriva u prometu moraju, pored propisanih uslova iz člana 4. ovog zakona, ispunjavati i posebne uslove za kvalitet u pogledu tehničkih i hemijskih osobina i osobina teških metala i drugih materija.
3. Amonijum-nitratna đubriva mogu u svom sastavu imati anorganske dodatke ili inertne materije, ali im se zbog toga ne smije povećati osjetljivost na toplotu i eksplozivnost.
4. Prevoz amonijum-nitratnih đubriva mora teći u skladu sa propisima koji uređuju prevoz opasnih materija.
5. Posebne uslove u pogledu kvaliteta, metoda testiranja i postupke za određivanje osjetljivosti na toplotu, te otpornost na eksplozivnost amonijum-nitratnih đubriva, propisuje Savjet ministara, uz mišljenje nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

IV - METODE TESTIRANJA I OZNAČAVANJE

Član 8.

Laboratorij

1. Kvalitet mineralnih đubriva i osjetljivost na toplotu, te toplotu na eksplozivnost amonijum-nitratnih đubriva utvrđuju i provjeravaju i/ili akreditovani laboratoriji, u skladu sa propisanim metodama testiranja.
2. Metode testiranja mineralnih đubriva iz stava 1. propisuje Savjet ministara na prijedlog Uprave uz mišljenje nadležnih entitetskih organa i Brčko Distrikta.

Član 9.

Označavanje

1. Oznaka mineralnog đubriva u prometu mora sadržavati sljedeće podatke:
 - a) naziv firme i sjedište proizvođača, odnosno uvoznika;
 - b) naziv trgovačkog imena mineralnog đubriva;
 - c) oznaku "CE FERTILIZER", ukoliko mineralno đubrivo ispunjava uslove za tu oznaku;
 - d) broj dozvole za promet, ukoliko mineralno đubrivo ne ispunjava uslove za oznaku "CE FERTILIZER".
 - e) o vrsti mineralnog đubriva (jednostavno složeno);
 - f) vrstama i osobinama hranjiva;
 - g) nazive drugih materija koje sadrži mineralno đubrivo;
 - h) neto masu, odnosno volumen mineralnog đubriva;

- i) podatke o skladištenju, upotrebi i postupanju sa mineralnim đubrivom.
2. Ukoliko je mineralno đubrivo stavljeno u promet pakovano u ambalaži, podaci iz stava 1. ovog člana moraju biti utisnuti na ambalaži ili na neki drugi način pričvršćeni na ambalažu.
3. Ukoliko je mineralno đubrivo u prometu u rasutom stanju, podaci iz stava 1. ovog člana moraju biti navedeni u pratećoj dokumentaciji.
4. Ukoliko je mineralno đubrivo pakovano u ambalaži iznad 100 kg, dovoljno je da su podaci iz stava 1. ovog člana navedeni samo u pratećoj dokumentaciji.
5. Ambalaža, odnosno sistem za zatvaranje ili plomba moraju biti napravljeni tako da prilikom otvaranja nastanu nepopravljive promjene.
6. Podaci na ambalaži i u pratećoj dokumentaciji moraju biti navedeni jasno, čitko i na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine, na način da ih nije moguće izbrisati ili odstraniti.
7. Detaljnije uslove o načinu pakovanja, deklarisanja i označavanja mineralnih đubriva propisuje Savjet ministara, na prijedlog Uprave, uz mišljenje nadležnih entitetskih organa i Brčko Distrikta.

V - VOĐENJE EVIDENCIJE

Član 10.

Vodenje evidencije

1. Uprava i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta uspostavljaju i vode evidencije o stavljanju u promet mineralnih đubriva a proizvođači, odnosno uvoznici mineralnih đubriva moraju Upravi i nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, svake godine do 31. marta tekuće godine, za proteklu godinu, na propisan način dostaviti sljedeće podatke:
 - a) firmu i sjedište lica koje stavlja mineralna đubriva u promet;
 - b) vrstu i količinu mineralnih đubriva stavljenih u promet;
 - c) način stavljanja u promet (uvoz, izvoz, trgovina na veliko i malo, zalihe);
 - d) druge podatke potrebne za utvrđivanje količine mineralnih đubriva u prometu i količine upotrijebljenih mineralnih đubriva.
2. Način vođenja evidencije i način razmjene podataka iz stava 1. ovog člana propisuje Uprava.

VI - ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Član 11.

Istraživanje i razvoj

1. Pravna i fizička lica, koja su registrovana za obavljanje djelatnosti istraživanja i razvoja, mogu u cilju istraživanja i testiranja novih mineralnih đubriva, na osnovu dozvole Uprave, uvoziti i koristiti uzorke mineralnih đubriva koji ne ispunjavaju propisane uslove i u pogledu minimalnog kvaliteta.
2. U zahtjevu za dobijanje dozvole iz prethodnog stava, podnosilac zahtjeva mora navesti sljedeće podatke i dostaviti dokumentaciju kojom se ti navodi potvrđuju:
 - a) firmu i sjedište podnosioca zahtjeva;

- b) dokaz o upisu djelatnosti u registar;
 - c) vrstu i količinu mineralnog đubriva koju namjerava da koristi;
 - d) namjenu testiranja;
 - e) područje testiranja;
 - f) način i vrijeme testiranja.
3. Dozvola iz stava 1. ovog člana nije potrebna ukoliko testiranje ne uključuje unošenje mineralnog đubriva u okolinu.

Član 12.

Upotreba

Mineralna đubriva moraju se upotrebljavati u skladu sa propisima koji uređuju sprovođenje dobre poljoprivredne prakse prilikom đubrenja, unos opasnih materija i biljnih hranjiva u tlo i u skladu sa drugim propisima koji uređuju zaštitu okoline.

VII - PRIKUPLJANJE INFORMACIJA

Član 13.

Dobijanje i korišćenje podataka

1. Radi nadzora nad prometom i upotrebom mineralnih đubriva, Uprava i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta mogu dobiti i koristiti podatke:
 - a) koje vode carinski organi u pogledu uvoza mineralnih đubriva;
 - b) zemljišnih knjiga i zemljišnih katastarsa u pogledu površina, vrste korištenja i vlasništva poljoprivrednih zemljišta.
2. Subjekti iz stava 1. ovog člana dužni su da dostave podatke Upravi i nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, na njihov zahtjev.

VIII - INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 14.

Izvođenje nadzora

1. Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, obavljaju poljoprivredni inspektori.
2. Pravno i fizičko lice mora inspektorima omogućiti nesmetano obavljanje inspekcijskog nadzora i pri tome ga ne smije ograničavati.
3. Žalba protiv rješenja inspektora, donesenog na osnovu ovog zakona, ne zadržava njegovo izvršenje.

Član 15.

Uzimanje uzoraka i analiza

1. U postupku nadzora nad prometom mineralnih đubriva, inspektor uzima uzorak koji razdijeli na dva jednaka dijela. Jedan dio uzorka pošalje na analizu ovlaštenom akreditovanom laboratoriju, koji je u roku od 15 dana od dana prijema uzorka dužan uraditi i dostaviti nalaz analize inspektor. Drugi dio uzorka pohranjuje inspektor za potrebe ponovne analize (postanalize).
2. Ukoliko se stranka u postupku nalaza ne slaže sa nalazima analize, može u roku od 15 dana od dana prijema nalaza, zahtijevati ponovnu analizu (postanalizu) koja se vrši u drugom ovlaštenom laboratoriju. Ponovnu analizu (postanalizu) uzorka može zahtijevati i inspektor i ukoliko su rezultati analize i ponovljene analize različiti, vrijedi rezultat ponovne analize.
3. Detaljnije uslove o načinu uzimanja uzoraka, kao i troškovima laboratorijskog provjeravanja propisuje Savjet ministara, na prijedlog Uprave, uz mišljenje nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

Član 16.

Ovlaštenja poljoprivrednog inspektora

1. Poljoprivredni inspektor, na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ima sljedeća ovlaštenja:
 - a) provjerava ispunjavanja propisanih uslova u pogledu kvaliteta mineralnih đubriva u prometu;
 - b) provjerava da li su mineralna đubriva u prometu označena na propisan način;
 - c) uzima uzorke mineralnih đubriva iz skladišta, vozila i sa drugih mjesta, te ih šalje ovlaštenom laboratoriju na analizu;
 - d) pregleda poslovne i skladišne prostore, poslovne knjige i druga dokumenta;
 - e) provjerava ispravnost dostavljenih podataka sa dokumentacijom o prodatim i nabavljenim količinama mineralnih đubriva, i
 - f) obavlja druge potrebne radnje za sprovođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

Član 17.

Mjere poljoprivrednog inspektora

1. Poljoprivredni inspektor može u obavljanju inspekcijskog nadzora po ovom zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog zakona odrediti sljedeće mjere:
 - a) narediti proizvođaču, odnosno uvozniku mineralnih đubriva da otkloni nedostatke, odnosno nepravilnosti u pogledu kvaliteta, označavanja i drugih uslova koje mora ispunjavati mineralno đubrivo;
 - b) zabranu prometa mineralnih đubriva, ukoliko postoji opasnost za zdravlje ljudi i životinja, te za okolinu;
 - c) zabranu upotrebe oznake "EC FERTILIZER", ukoliko mineralno đubrivo ne ispunjava propisane uslove za tu oznaku;
 - d) zabranu prometa i upotrebu mineralnog đubriva, ukoliko ne ispunjava propisane minimalne uslove u pogledu kvaliteta i označavanja na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine, i
 - e) druge potrebne mjere za sprovođenje ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

IX - KAZNE ODREDBE

Član 18.

Prekršaji pravnih lica i samostalnih privrednika pojedinaca

1. Novčanom kaznom od 1.000 KM do 50.000 KM kažnjava se za prekršaj pravno lice koje proizvodi ili uvozi mineralna đubriva:
 - a) ukoliko mineralno đubrivo u prometu ne ispunjava propisane uslove u pogledu minimalnog kvaliteta (član 4. stav 1);
 - b) ukoliko mineralno đubrivo u prometu, neopravdano, označi sa oznakom "EC FERTILIZER" (član 4. stav 3);
 - c) ukoliko stavi mineralno đubrivo u promet bez propisane dozvole (član 5. stav 1);
 - d) ukoliko mineralno đubrivo u prometu nije označeno na propisan način (član 9);
 - e) ukoliko nadležnim organima ne dostavi podatke o prometu mineralnih đubriva u propisanom roku (član 10. stav 1)
 - f) ukoliko koristi uzorke mineralnih đubriva koji ne ispunjavaju propisane uslove u pogledu minimalnog kvaliteta, bez dozvole Uprave (član 11. stav 1).
2. Novčanom kaznom od 2.500 KM do 40.000 KM kazniče se i odgovorno lice u pravnom licu za prekršaj iz stava 1. ovog člana.
3. Novčanom kaznom od 1.500 KM do 40.000 KM kazniče se pojedinac koji počini prekršaj iz stava 1. ovog člana, u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.

Član 19.

Mandatna kazna pravnim licima i samostalnim privrednicima

1. Novčanom kaznom od 2.500 KM koja će se naplatiti odmah, na licu mjesta, za prekršaj će se kazniti pravno lice:
 - a) ukoliko stavlja u promet krajnjim korisnicima amonijum-nitratno đubrivo koje nije zapakovano (član 7. stav 1);
 - b) ukoliko inspektor ne omogući nesmetano obavljanje inspeksijskog nadzora na osnovu ovog zakona ili ga pritom ograničava ili mu ne da tražena dokumenta, podatke, objašnjenja ili potrebne predmete (član 14. stav 2).
2. Novčanom kaznom od 2.000 KM, koja će se naplatiti odmah, na licu mjesta, kazniče se pojedinac koji počini prekršaj iz stava 1. ovog člana, u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.
3. Novčanom kaznom od 850 KM, koja će se naplatiti odmah, na licu mjesta, kazniče se i odgovorno lice pravnog lica za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 20

Mandatne kazne pojedincima

Novčanom kaznom od 1.000 KM, koja će se naplatiti odmah, na licu mjesta, za prekršaj će se kazniti pojedinac, ukoliko inspektor ne omogući nesmetano obavljanje inspeksijskog nadzora po ovom zakonu ili ga pri tom ograničava ili mu ne da tražena dokumenta, podatke, objašnjenja i potrebne predmete.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

Prelazne odredbe

Do dobijanja akreditacije, kvalitet mineralnih đubriva i osjetljivost na toplotu ili eksplozivnost amonijum-nitratnih đubriva, utvrđuju i provjeravaju laboratoriji ovlašteni za utvrđivanje kvaliteta mineralnih đubriva a koje u skladu sa važećim propisima ovlasti Savjet ministara, na prijedlog Uprave, uz mišljenje nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

Član 22.

Rok za donošenje propisa

1. Uprava i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta dužni su u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti podzakonske akte propisane ovim zakonom.
2. Uprava i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, osim podzakonskih akata propisanih ovim zakonom, mogu donijeti i druge propise koji su potrebni za primjenu ovog zakona.

Član 23.

Propisi koji se koriste do izdavanja novih

1. Do stupanja na snagu novih propisa, donesenih na osnovu ovog zakona, primjenjivaće se sljedeći propisi:
 - a) Pravilnik o tehničkim propisima za preradu amonijum-nitrata, rukovanje i smještaj amonijum-nitrata i njegovih smješa ("Službeni list SFRJ", br. 31/61, 13/66 i 27/68);
 - b) Pravilnik o kvalitetu i jedinstvenim metodama za testove, odnosno analize, o načinu uzimanja, pripreme i slanja uzoraka na analizu, o registru i načinu deklarisanja mineralnih đubriva ("Službeni list SRS", br. 36/74 i 12/ 75);
 - c) Pravilnik o minimalnim i maksimalnim sastojcima i o drugim osobinama pojedinih vrsta vještačkog đubriva i o načinu ispitivanja vještačkog đubriva ("Službeni list SFRJ", broj 35/64);
 - d) Pravilnik o registru vještačkih đubriva i o deklarisanju vještačkih đubriva ("Službeni list SFRJ", broj 36/64);
 - e) Odredba o tehničkim uslovima kvaliteta i o analitičkim metodama za mineralna đubriva ("Službeni glasnik RS", broj 17/96).

Član 24.

Primjena entitetskih propisa

Entitetski propisi iz ove oblasti primjenjivaće se samo ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 25.

Stupanje na snagu zakona

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objaviće se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 98/04
9. septembra 2004. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Martin Raguž, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Goran Milojević, s. r.